

● Catalunya vol liderar Espanya?

per Albert Aixalà i Blanch

Director de la Fundació Rafael Campalans

El debat actual sobre la refundació del catalanisme impulsat per Artur Mas ens situa, un cop més, en el debat entre dues formes d'entendre el país: d'una banda, una Catalunya que sembla sentir-se incòmoda a Espanya i diu voler buscar nous horitzons; de l'altra, una Catalunya que vol formar part del projecte polític espanyol, i fins i tot té l'ambició de liderar-lo.

El catalanisme polític, des dels seus inicis a la primera dècada del segle XX, va tenir com a missió regenerar Espanya, modernitzar-la, per tal d'aconseguir un millor encaix de la nació catalana a l'Estat espanyol.

Un segle més tard, aquesta missió s'ha acomplert. Espanya és avui un país modern, avançat, capaç d'exercir el lideratge polític i econòmic a nivell internacional. Fins al punt que Catalunya, en ocasions, sembla 'rezagada'

L'Estat ha complert també una de les demandes històriques del catalanisme: el dret a l'autonomia de les nacions i regions que l'integren. Després de trenta anys de desenvolupament de l'Estat de les Autonomies, Catalunya – i també la resta de Comunitats Autònomes – gaudeixen d'un nivell elevat d'autogovern que s'ha vist incrementat amb les reformes estatutàries dels darrers anys.

Tot i això, i després d'un debat estatutari llarg i feixuc que va donar lloc a un text aprovat per més del 70% dels catalans que van exercir el seu dret a vot, la "insatisfacció catalana" es manté. Existeixen motius reals, sens dubte, com la crisi de les infraestructures

elèctriques i ferroviàries que ha afectat Barcelona i el seu entorn en els darrers mesos. Però la insatisfacció és més fonda. La insatisfacció sembla estructural.

Catalunya, segons la majoria de l'opinió publicada a Barcelona, no s'agrada. I no li agrada la seva posició a Espanya, a Europa i al món. Per això han aparegut en els darrers mesos nombroses plataformes i centres d'estudis que s'autodenominen "sobiranistes", tot reclamant el "dret a decidir" de la nació catalana.

El sobiranisme s'ha convertit en un element de referència d'una part important de la desafecció política que existeix a Catalunya. I són molts els que es creuen que el sobiranisme serà "l'etapa superior" del catalanisme. Res més lluny de la realitat.

La Catalunya que ara es diu sobiranista sempre ha intentat "carregar les tintes" amb Espanya, però sense trencar la corda. Ara però, hi ha una part d'aquesta Catalunya que diu estar disposada a trencar-la. Però oblida, com va dir el President Tarradellas, que el nostre país és massa fort com per deixar-se dominar per Espanya però massa feble com per enfrontar-se a l'Estat i marxar.

Aquesta "veritat incòmoda" és la que ens amara des de que la crisi de l'Estatut de la tardor i l'hivern de 2005 va treure a rel·luir les nostres debilitats com a país.

Catalunya ha de mirar-se al mirall tal com és, amb les seves fortaleses i debilitats, amb les seves conviccions i contradiccions. I s'ha de plantejar seriosament si

accepta la tesi sobiranista o aposta clarament per Espanya. Aquest és el debat que ha de fer el nostre país en aquest moment.

Si aposta per Espanya, com vol el President José Montilla, però també el líder d'Unió Josep Antoni Duran Lleida, s'ha de plantejar com influir més en la presa de decisions de l'Estat. És a dir, com manar més dins de les estructures polítiques, econòmiques i mediàtiques espanyoles. Alguns, des del sector privat, ja ho estan intentant. Però des de la política resulta més difícil del que ho va ser fa 15 anys, quan la nòmina de catalans que manaven a Madrid, des de l'àmbit esportiu fins a la presidència del govern, era molt més llarga que ara.

En conseqüència, tot el que sigui "fugir d'estudi", dient que ara és moment de reforçar la nació i no l'Estat, com pretén Artur Mas, serà un error greu que Catalunya no es pot permetre. Ara ja no toca "fer país". Ara toca "fer Estat". És a dir, seguir transformant l'Estat espanyol en la direcció que considerem més apropiada.

Ja no es tracta de regenerar res, és cert. Ni de fer pedagogia. Es tracta simplement de manar més i fer-ho millor. Es tracta, simplement –encara que no sigui senzill– de voler liderar Espanya.

La paradoxa és que Catalunya, sovint sense pretendre-ho, ja ho està fent. La proposta de reforma de l'Estatut català i de la modificació del sistema de finançament autonòmic va ser seguida per una sèrie de reformes de diferents autonomies per a reforçar els seus sistemes d'autogovern. Hauríem d'estar-ne orgullosos, i no ho estem.

Sempre volem més que els altres i això ens impedeix buscar les complicitats necessàries per a seguir canviant les estructures de l'Estat. No som els únics que volem fer avançar el sistema autonòmic i volem més competències –també en la gestió dels aeroports, per posar un exemple d'actualitat. Però si no aconseguim els aliats necessaris més enllà de les nostres fronteres (físiques i mediàtiques) no aconseguirem res.

Sembla que tinguem por. Por a liderar, però també por a acceptar la nostra realitat. Una realitat nacional que forma part d'una realitat nacional més gran: Espanya. Aquesta Espanya que no és només –com ens va voler fer creure Jordi Pujol– "una realitat entrançable" per a Catalunya, sinó una nació plural, una "nació de nacions" que ens engloba i ens representa.

Com va dir Salvador de Madariaga "Catalunya és una nació, però una nació espanyola". Una nació forta i conscient de les seves potencialitats, que no ha de mirar exclusivament "nord enllà", perquè ja formem part d'aquesta Europa que vam ambicionar durant dècades. Ara toca mirar també "oest enllà", on es prenen moltes de les decisions que ens afecten i on podem influir, i liderar, molt més del que nosaltres mateixos ens pensem.